

WOJEWODA OPOLSKI

ul. Piastowska 14
45-081 Opole

Opole, 15 lipca 2026 r.
PS.I.431.1.16.2026.AK

**Pani
Aneta Włóczyk
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Rynek 20
46-300 Olesno**

Wystąpienie pokontrolne

W dniach: 25-26 i 30 marca 2026 r., 1 kwietnia 2026 r., 4, 6-7 oraz 13 maja 2026 r. przeprowadzono kontrolę problemową Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnie¹, w zakresie przyznawania i wypłaty zasiłków stałych i okresowych w latach 2019-2022. Szczegółowe ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole.

W wyniku kontroli **negatywnie** ocenia się działalność Ośrodka w zakresie przyznawania i wypłaty zasiłków stałych i okresowych w latach 2019-2022.

Kontrola Ośrodka została zaplanowana i przeprowadzona na skutek negatywnej oceny tej jednostki, opartej o wynik kontroli doraźnej, przeprowadzonej (na wniosek Kierownika Ośrodka)² w 2025 r., w zakresie przyznawania i wypłaty zasiłków stałych i okresowych, a także ustalania uprawnienia i odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania, w latach 2023-2024 oraz w pierwszym półroczu 2025 r.

¹ Zwanego dalej: Ośrodkiem

² W dniu 27.06.2025 r. do Wojewody Opolskiego wpłynął wniosek Kierownika Ośrodka Pani Anety Włóczyk o przeprowadzenie kontroli doraźnej w Ośrodku. Zgodnie z treścią pisma: *Kontrola miała dotyczyć prawidłowej realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej prowadzonych przez pracownika (...) – specjalistę pracy socjalnej, w szczególności w zakresie: - prowadzenia postępowań administracyjnych, - sporządzania wywiadów, - podejmowania decyzji w sprawach świadczeń pieniężnych. (...). Decyzja o wystąpieniu z niniejszym wnioskiem została podjęta w związku z niepokojącymi sygnałami ze strony klientów oraz wewnętrznymi ustaleniami, które mogą wskazywać na nieprawidłowości w prowadzonych sprawach (...).* Mając na uwadze treść wniosku podjęto decyzję o przeprowadzeniu kontroli doraźnej w odniesieniu do zadań z pomocy społecznej, które w okresie od 1.01.2023 r. do 30.06.2025 r. finansowane były ze środków budżetu państwa, tj.: przyznawania i wypłaty zasiłków stałych, zasiłków okresowych oraz ustalania uprawnienia i odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania². Celem zachowania obiektywności, kontroli poddano wszystkie sprawy prowadzone w jednostce w zakresie ww. świadczeń, przyznawanie i wypłata zasiłków stałych i okresowych, a także ustalanie uprawnienia i odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania, w okresie od 1.01.2023 r. do 30.06.2025 r.

Celem zachowania obiektywności, kontroli poddano wszystkie sprawy prowadzone w jednostce w zakresie przyznawania prawa do zasiłku stałego i zasiłku okresowego.

Podstawą dokonanych ustaleń były:

- akta osobowe Kierowników i pracownika socjalnego jednostki,
- regulamin organizacyjny i dokumenty dotyczące polityki rachunkowości,
- dane Wydziału Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu,
- akta prowadzonych w Ośrodku spraw,
- protokoły Ośrodka sporządzone w ramach przeprowadzonej kontroli wewnętrznej,
- wydruki z systemu dziedzinnego HELIOS - pomoc społeczna: *Zestawienie świadczeń zrealizowanych w okresie od 2019-01-01 do 2022-12-31 świadczenia zasiłek stały/ zasiłek okresowy.*

Z uwagi na zakres kontroli odstąpiono od formułowania wniosków w odniesieniu do innych kwestii badanych w trakcie kontroli kompleksowych, w tym budowy wydanych decyzji administracyjnych, prowadzenia postępowań w zakresie gromadzenia innych dowodów i ustaleń w sprawie, a także weryfikowania przez organ oświadczeń składanych przez strony.

Negatywna ocena jednostki kontrolowanej wynika z zakresu, skali, przyczyn i skutków stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie objętym badaniem.

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości

Na podstawie kontroli stwierdzono:

1. Nieprawidłowości, w tym:

1.1. Kluczowe, w zakresie: braku możliwości określenia obowiązującej w jednostce polityki rachunkowości, co stanowi naruszenie art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2026 r. poz. 522 ze zm.), w związku z art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483 ze zm.)³.

1.2. Znaczące, w zakresie:

- a) wypłaty, w okresie od 1.01.2019 r. do 31.12.2022 r., zasiłków stałych mimo braku podstawy do takiego działania w przypadku 17 osób (15,88% ogółu uprawnionych), w łącznej wysokości 131.102,35 zł, co stanowi 7,37% otrzymanych przez jednostkę środków na wypłatę zasiłków stałych. Jak ustalono, w sprawach dotyczących tych osób:
- w 8 przypadkach - z uwagi na brak akt sprawy i/lub brak decyzji administracyjnej organ nie miał podstaw do wypłaty zasiłku stałego,

³ Mając na uwadze, że polityka rachunkowości obowiązująca w Ośrodku została ustalona zarządzeniem Zastępcy Kierownika Ośrodka nr OPS.021.13.2025 z dnia 30 grudnia 2025 r. - mimo stwierdzonej nieprawidłowości, w wystąpieniu pokontrolnym Wojewody Opolskiego odstąpiono od formułowania zaleceń w tym zakresie.

- w 14 przypadkach, z uwagi na nieprzeprowadzenie u strony rodzinnego wywiadu środowiskowego lub jego aktualizacji, organ z uwagi na nie wykonanie obowiązku określonego w art. 106 ust. 4 ustawy, nie miał podstaw do wydania decyzji administracyjnej i wypłaty świadczenia⁴;
- b) wypłaty w okresie od 1.01.2019 r. do 31.12.2022 r., zasiłków okresowych mimo braku podstawy do takiego działania w przypadku 14 osób (11,97% ogółu uprawnionych), w łącznej wysokości 51.838,09 zł, co stanowi 16,02% środków wydatkowanych na wypłatę zasiłków okresowych. Jak ustalono, w sprawach dotyczących tych osób:
 - w 14 przypadkach - z uwagi na brak akt sprawy i/lub brak decyzji administracyjnej organ nie miał podstaw do wypłaty zasiłku okresowego,
 - w 39 przypadkach, z uwagi na nie przeprowadzenie u strony rodzinnego wywiadu środowiskowego lub jego aktualizacji, organ nie wykonując obowiązku określonego w art. 106 ust. 4 ustawy, nie miał podstaw do wydania decyzji administracyjnej i wypłaty świadczenia;
- c) podejrzenie popełnienia przez pracowników socjalnych czynu zabronionego z art. 270 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U z 2025 r. poz. 383 ze zm.)
 - z uwagi na obecność w aktach⁵ podpisanych przez stronę *in blanco* od 1 do kilkunastu druków wykorzystywanych przez Ośrodek w prowadzonych postępowaniach administracyjnych, w tym kwestionariusze.: *Protokołu przyjęcia ustnie wniesionego podania, rodzinnego wywiadu środowiskowego część IV, Oświadczenia złożonego na wniosek strony (art. 75 § 2 kpa), Oświadczenia dla potrzeb Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnie (o przetwarzaniu danych osobowych), Oświadczenia o stanie majątkowym, Oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania od decyzji.*

1.3. Zwykle, w zakresie:

1.3.1 Zasiłków stałych, dotyczące:

- a) błędnego ustalania wysokości zasiłku, z uwagi na nie wliczenie wszystkich przychodów do dochodu strony (dodatku mieszkaniowego, świadczenia pielęgnacyjnego), tj. naruszenia zasady określonej w art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639)⁶, art. 37 ust. 2 pkt 2 ustawy w związku

⁴ Na zakwestionowanie prawa do wypłaty świadczenia lub wydania decyzji i wypłaty świadczenia wpłynął dodatkowo fakt nie realizowania w tych przypadkach przez Ośrodek obowiązku określonego w art. 107 ust. 4 ustawy, zgodnie z którym w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się, mimo braku zmiany danych, nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Niedopełnienie tego obowiązku, w przypadku wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U z 2021 poz. 1296), wpłynęło bezpośrednio na stwierdzenie braku podstaw do uznania wcześniejszych ustaleń organu za wiarygodne i aktualne.

⁵ 16 teczek osobowych osób w stosunku, do których prowadzono postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zasiłku stałego i 7 teczek osobowych osób w stosunku, do których prowadzono postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zasiłku okresowego.

⁶ Zwana dalej: ustawą.

z art. 7, 77 i 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691);

- b) błędnego ustalania okresu uprawnienia do zasiłku i jego wysokości, co stanowi naruszenie art. 106 ust. 3 w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy;
- c) braku zmian wysokości przyznanego zasiłku w sytuacji zmiany w dochodzie strony, przekraczającej 10% kryterium dochodowego, co stanowi naruszenie art. 106 ust. 3a w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy;
- d) wydawania decyzji administracyjnych z naruszeniem art. 106 ust. 4 ustawy z uwagi na nierzetelne sporządzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych lub ich aktualizacji (niekompletne kwestionariusze, bez wymaganych podpisów pracownika socjalnego i/lub Kierownika Ośrodka, bez daty sporządzenia lub braku ustaleń istotnych dla sprawy);
- e) bezczynności organu z uwagi na: brak decyzji kończącej postępowanie w sprawie ustalenia nienależnie pobranego świadczenia, brak działań podejmowanych przez Ośrodek w celu odzyskania wypłaconych środków za okres przyznanego przez ZUS świadczenia, wydania decyzji z naruszeniem art. 35 i 36 k.p.a.;
- f) zmiany decyzji niepozostającej w obrocie prawnym, tj. jest wydanie rozstrzygnięcia, które zgodnie z art. 156 § 1 pkt 2 dotknięte jest wadą nieważności;
- g) braku potwierdzenia daty doręczenia decyzji w kilkunastu przypadkach, co stanowi naruszenie art. 109 § 1, art. 110 § 1 k.p.a. i budzi podejrzenia, co do zasadności wykonania wydanych rozstrzygnięć.

1.3.2. Zasiłków okresowych, dotyczące:

- a) nie ustalania obiektywnych przesłanek warunkujących okres przyznania prawa do zasiłku okresowego, co stanowi naruszenie art. 38 ust. 5 ustawy w związku z art. 7 i art. 77 § 1 k.p.a.;
- b) błędnego ustalania wysokości zasiłku okresowego, z uwagi na nie ustalenie dochodów strony/rodziny, nie wliczenie wszystkich przychodów do dochodu strony (dodatek mieszkaniowy), co stanowi naruszenie zasad określonych w: art. 8 ust. 3, art. 38 ust. 2 pkt 2 ustawy w związku z art. 7, 77 i 107 k.p.a.;
- c) błędnego ustalenia okresu uprawnienia do zasiłku (m.in. w dacie odbywania kary pozbawienia wolności), a w związku z tym jego wysokości, co stanowi naruszenie zasad określonych w: art. 8 ust. 3, art. 38 ust. 2 pkt 2 ustawy w związku z art. 7, 77 i 107 k.p.a.;
- d) wydawania decyzji administracyjnych z naruszeniem art. 106 ust. 4 ustawy z uwagi na nierzetelne sporządzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych lub ich aktualizacji, (niekompletne kwestionariusze, bez wymaganych podpisów pracownika socjalnego

i/lub Kierownika Ośrodka, bez daty sporządzenia lub braku ustaleń istotnych dla sprawy;

- e) zmiany decyzji niepozostającej w obrocie prawnym, tj. jest wydanie rozstrzygnięcia, które zgodnie z art. 156 § 1 pkt 2 dotknięte jest wadą nieważności;
- f) wydania decyzji o nienależnie pobranych świadczeniach, mimo braku przesłanki do takiego działania (art. 6 pkt. 13 ustawy), tj. jest wydanie rozstrzygnięcia, które zgodnie z art. 156 § 1 pkt 2 dotknięte jest wadą nieważności;
- g) bezczynności organu z uwagi na nie zgromadzenie dowodów potwierdzających sytuację dochodową i majątkową, nie przeprowadzenie rodzinnych wywiadów środowiskowych lub ich aktualizacji oraz nie wydania decyzji administracyjnej w sprawie (mimo wpływu wniosku strony);
- h) braku potwierdzenia daty doręczenia decyzji w kilkunastu przypadkach, co stanowi naruszenie art. 109 § 1, art. 110 § 1 k.p.a. i budzi podejrzenia, co do zasadności wykonania wydanych rozstrzygnięć;
- i) niezgodności informacji przekazywanych Wojewodzie Opolskiemu przez jednostkę, w ramach sprawozdań resortowych MRiPS-03 z *udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych w naturze i usługach*⁷ ze stanem faktycznym, co stanowi naruszenie art. 18 ust. 1 pkt. 10 ustawy⁸.

Przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości

Objęte kontrolą zadania realizowane były przez osoby posiadające kwalifikacje do ich realizacji, stąd ustalono, że przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było nieprzestrzeganie przepisów: ustawy, ustawy o finansach publicznych oraz k.p.a.

Zaistnienie takiego stanu jest również skutkiem niewłaściwego funkcjonowania kontroli zarządczej/jej braku w jednostce, wynikające m.in. z braku identyfikacji przez Kierownika ryzyka/obszarów wrażliwych w zakresie przyznawania zasiłków finansowanych ze środków budżetu państwa. Mając na uwadze brak instrukcji wewnętrznych dotyczących zasad weryfikacji, kontroli i nadzoru nad realizowanymi zadaniami oraz możliwości wynikające z organizacji Ośrodka⁹ stwierdzono, że zaniedbania Kierownika Ośrodka spowodowały nie tylko wystąpienie, ale też utrzymanie stwierdzonych nieprawidłowości w całym okresie objętym kontrolą.

Skutki stwierdzonych nieprawidłowości

⁷ za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej CAS

⁸ Do dnia 31.12.2023 r. od 1.01.2024 r., obowiązek ten wynikał z art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy.

⁹ Dotyczących:

- podejmowania decyzji jednoosobowo, bez obowiązkowej weryfikacji przez drugą, niezależną osobę lub przełożonego,
- braku weryfikacji wprowadzanych do systemu zdarzeń skutkujących wypłatą świadczeń, bez obowiązkowej weryfikacji (akceptacji) zgromadzonych w aktach sprawy dowodów, przez drugą, niezależną osobę lub przełożonego,
- mechanicznego realizowanie nadzoru, poprzez naniesienie podpisu przez kierownika jednostki, bez faktycznie weryfikowanej merytorycznej poprawności decyzji,

Stwierdzone nieprawidłowości, z uwagi na ich charakter i wagę stanowią podstawę do negatywnej oceny jednostki, ponieważ wpływają znacząco na jakość realizowanych zadań z pomocy społecznej oraz generują skutki finansowe dla Gminy Olesno, tj. konieczność zwrotu kwoty w wysokości:

- 121.102,35 zł¹⁰, udzielonej z budżetu państwa na wypłatę zasiłków stałych,
- 51.838,09 zł udzielonej z budżetu państwa na wypłatę zasiłków okresowych, uznanych za dotacje pobrane nienależnie, które zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych podlegają zwrotowi na zasadach określonych w tej ustawie.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości

W przeważającej liczbie stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie ustalania uprawnień i wypłaty zasiłków stałych oraz okresowych, postępowania prowadzone były przez pracownika socjalnego Ośrodka, wskazanego we wniosku do Wojewody Opolskiego o przeprowadzenie kontroli. Z uwagi na kompetencje nadzorcze wojewody, nieobejmujące w swym zakresie oceny jakości pracy danego pracownika socjalnego jednostki, a działalność całego Ośrodka - ustalenia kontroli nie wskazują, które konkretnie z badanych spraw prowadzone były przez wskazaną we wniosku osobę. Szczegółowe rozpoznanie w tym zakresie należy do Kierownika Ośrodka.

Nieprawidłowości powstały w okresie, gdy Kierownikiem Ośrodka była Pani Marlena Szulc, która zobowiązana była do sprawowania nadzoru nad realizowanymi zadaniami, i która ponosi odpowiedzialność za skutki wynikające z niedopełnienia obowiązków wynikających z kierowaniem jednostką.

Osobami odpowiedzialnymi są również pracownicy socjalni Ośrodka, w zakresie wykonywania obowiązków określonych ustawą i k.p.a., w tym, w obszarze prowadzonych postępowań z zakresu pomocy społecznej, a także (w pojedynczych przypadkach) podejrzenia popełnienia czynu zabronionego z art. 270 k.k.

Wnosi się uwagi do pracy Głównego Księgowego oraz pracowników Działu Finansowo-Księgowego Ośrodka, którzy (zgodnie z § 12 ust. 2 lit. a-e, § 13 ust. 2 pkt 1 lit. c-d Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnie) odpowiadali, w okresie objętym kontrolą za nadzór nad wykonywaniem budżetu Ośrodka oraz przestrzeganie dyscypliny finansowej w okresie objętym kontrolą.

W związku z powyższym, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy,

zalecam:

¹⁰ Kwota została pomniejszona wz. z koniecznością dokonania korekty o środki w wysokości 10.000,00 zł, uznane za zasadnie wypłacone w zakresie objętym kontrolą doraźną, zarządzoną w Ośrodku w roku 2025.

- 1) zwrot kwoty w wysokości 121.102,35 zł wraz z odsetkami, udzielonej z budżetu państwa na wypłatę zasiłków stałych i uznanej za dotację pobraną nienależnie, na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych – pod warunkiem wykonania przez Gminę Olesno decyzji Wojewody Opolskiego z dnia 30 marca 2026 r., znak: PS.I.313.1.2026.AK,
albo
zwrot kwoty w wysokości 131.102,35 zł. wraz z odsetkami, udzielonej z budżetu państwa na wypłatę zasiłków stałych i uznanej za dotację pobraną nienależnie, na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych – w przypadku nie wykonania przez Gminę Olesno decyzji Wojewody Opolskiego z dnia 30 marca 2026 r. znak: PS.I.313.1.2026.AK;
- 2) zwrot kwoty w wysokości 51.838,09 zł. wraz z odsetkami, udzielonej z budżetu państwa na wypłatę zasiłków okresowych i uznanej za dotację pobraną nienależnie, na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych;
- 3) podjęcie działań w celu wyeliminowania praktyk budzących podejrzenie możliwości popełniania przez pracowników socjalnych czynu zabronionego z art. 270 k.k.;
- 4) wypłacenie osobom uprawnionym należnych im kwot zasiłków stałych i okresowych, wynikających z zaniżenia wysokości przyznanych świadczeń - zgodnie z wyliczeniem określonym w protokole kontroli;
- 5) ustalanie okresu uprawnienia oraz wysokości zasiłków stałych i okresowych zgodnie z wymogami ustawy i k.p.a.;
- 6) dokonywanie zmiany wysokości przyznanego zasiłku w sytuacji, gdy zmiany w dochodzie strony/rodziny przekraczają 10% kryterium dochodowego, zgodnie z art. 106 ust. 3a w związku z art. 8 ust. 3 ustawy;
- 7) ustalanie obiektywnych przesłanek warunkujących okres przyznania prawa do zasiłku okresowego zgodnie z wymogami art. 38 ust. 5 ustawy;
- 8) dokonywanie zmiany decyzji administracyjnych zgodnie z wymogami ustawy oraz na zasadach określonych w k.p.a.;
- 9) wydawanie decyzji o nienależnie pobranych świadczeniach na zasadach określonych w ustawie;
- 10) sporządzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz ich aktualizacji zgodnie z wymogami ustawy i rozporządzenia w sprawie rodzinnych wywiadów środowiskowych;
- 11) niezwłoczne podejmowanie działań w przypadku konieczności odzyskania wypłaconych środków za okresy przyznanego świadczenia przez ZUS;
- 12) terminowe załatwianie spraw;
- 13) doręczanie decyzji zgodnie z wymogami k.p.a.;

- 14) rzetelne i zgodne ze stanem faktycznym, sporządzanie sprawozdań przekazywanych Wojewodzie Opolskiemu za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej CAS.

Pouczenie

1. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
3. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków. Informację o sposobie wykonania zalecenia należy przesłać do Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, na adres do e-Doręczeń: AE:PL-75235-27783-TBWWC-18.
4. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, zgodnie ze zmianami dot. uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.
5. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
6. Kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 500,00 do 12.000,00 zł.

Z up. Wojewody Opolskiego

Małgorzata Krajewska

Zastępca Dyrektora

Wydział Polityki Społecznej

Dokument został wydany w postaci elektronicznej i podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Do wiadomości:

Rada Miejska w Oleśnie, Urząd Miejski w Oleśnie, ul. Pieloka 21, 46-300 Olesno.